

Tiden för den slutliga domen

Vi skall här studera de ogudaktiga människornas livsöde *efter* den slutliga domen. Vad lär Bibeln oss om tiden efter denna historiska händelse? Väntar en tillvaro av biljarders och åter biljarders år av obeskrivligt lidande för dessa människor, eller handlar det istället om att dessa kommer att tillintetgöras? När Jesus vid ett tillfälle undervisade sina lärjungar om ändens tid, förklarade han att det som hände de ogudaktiga människorna på Noas och Lots tid, även kommer att hända de ogudaktiga vid hans andra återkomst:

*“Som det var på Noas tid, så skall det vara under Människosonens dagar. Folk åt och drack, gifte sig och blev bortgifta, ända till den dag då Noa gick in i arken och floden kom och **gjorde slut** [apóllymi] på dem alla. På samma sätt var det på Lots tid: de åt och drack, köpte och sålde, planterade och byggde, men den dag då Lot gick ut från Sodom lät Gud eld och svavel regna från himlen och **gjorde slut** [apóllymi] på dem alla. På samma sätt skall det vara den dag då Människosonen uppenbarar sig.”¹*

I denna text hittar vi det grekiska ordet *apóllymi* som betyder “döda”, “förgöra” och “utsläcka”. Dess innebörd har alltså att göra med utplåning och inte plåga. Samma ord använde Jesus även när han uppmanade oss att frukta “*honom (Gud) som kan **fördärva** [apóllymi] både själ och kropp i Gehenna*”.² Gud har med andra ord makt att utplåna (inte plåga) en människas själ och kropp i det slutliga *Gehenna* (se under *Gehenna*). Men om både själen och kroppen blir utplånade, vad finns då kvar att kunna plågas med i all evighet? I den första av de historiska händelser Jesus tog upp, tiden för syndafloeden, ser vi tydligt vilket öde dessa ogudaktiga människor gick till mötes. Gud dömde inte dessa till en evig plåga i vattnet, utan till att få livet utsläckt. Låt oss även gå till den hebreiska texten av denna händelse i Gamla testamentet:

*“Alla levande varelser på jordens yta **utplånades** [macháh], både människor och fyrfotadjur, kräldjur och himlens fåglar. De **utplånades** [macháh] från jorden. Bara Noa och de som var med honom i arken räddades.”³*

Det hebreiska ordet *macháh* betyder helt riktigt som det blivit översatt, nämligen “utplåning”. Utan tvekan blev deras livsöde total utplåning, även om det förmodligen tog olika lång tid för var och en av dem. Parallellen med ändens tid blir att liksom dessa plågades en viss tid i vattnet innan de utplånades, kommer även plågan att vara tidsbegränsad på domens dag, innan utplåningen fullbordas. Även aposteln Petrus drog en parallell mellan dessa båda händelser i sitt andra brev:

*“I vatten och i kraft av Guds ord dränktes den dåtida världen och **gick under** [apóllymi]. Men de himlar och den jord som nu finns har i kraft av samma ord blivit sparade åt eld och förvaras till den dag då de ogudaktiga skall dömas och bli **fördömda** [apóleia].”⁴*

¹ Luk. 17:26-30

² Matt. 10:28

³ 1 Mos. 7:23

⁴ 2 Petr. 3:6-7

Det grekiska *apóleia* i denna text utgör substantivet till verbet *apóllymi* och har därför samma grundbetydelse, nämligen “död”, “förgörelse” och “utplåning”. Medan Folkbibeln har översatt *apóleia* med ”fördömda” finns istället ordet ”förgås” i 1917 års översättning, vilket stämmer mer med dess verkliga betydelse. En annan vers där ordet *apóleia* förekommer är i Hebreerbrevet:

*“Men vi hör inte till dem som drar sig undan och går förlorade [apóleia]. Vi hör i stället till dem som tror och vinner sina själar.”*⁵

Låt oss se på den andra historiska händelsen Jesus tog upp, den som handlar om hur Gud straffade Sodom under Lots tid? Han sade att Gud lät eld och svavel regna från himlen och ”gjorde *slut* [*apóllymi*] på dem alla”. Det han syftade på var en utplåning av dessa och inte att de skulle få utstå en evig plåga. Petrus skrev om denna händelse i sitt andra brev att “han lade dem i aska och gav så ett exempel på vad som skulle hända de ogudaktiga.”⁶ Dessa blev alltså till aska på marken, vilket sannerligen talar emot den traditionella helvetesläran. Han skrev även att detta var ett exempel Gud gav för att undervisa oss om framtiden. Det finns även en mängd andra bibeltexter som styrker detta med att de ogudaktiga en dag skall bli till aska:

*“Se, dagen kommer; den brinner som en ugn. Då skall alla högmodiga och alla som handlar ogudaktigt vara som halm. Dagen som kommer skall bränna upp dem, säger HERREN Sebaot, den skall lämna kvar varken rot eller kvist ... Ni skall trampa ner de ogudaktiga, ty de skall vara som stoft [’éphér] under era fötter på den dag då jag utför mitt verk, säger HERREN Sebaot.”*⁷

*“Han har sin kastskoval i handen och skall rensa sin tröskplats och samla sitt vete i logen, men agnarna skall han bränna upp i en eld som aldrig släcks.”*⁸

*“Som när ogräset samlas ihop och bränns upp i eld, skall det vara vid tidsålderns slut. Människosonen skall sända ut sina änglar; och de skall samla ihop och föra bort ur hans rike alla som blir andra till fall och lever i laglöshet, och de skall kasta dem i den brinnande ugnen. Där skall man gråta och skära tänder.”*⁹

(Matt. 13:30; Joh. 15:6; Hebr. 10:26-27).

I det första exemplet står det i Folkbibeln att de skall vara ”*som halm*” och ”*som stoft* [’éphér] under era fötter”, men ordet “som” finns inte med i den hebreiska grundtexten. Vidare kan det hebreiska ordet ’éphér även översättas med “aska”. Helge Åkeson har i sin översättning tagit hänsyn till dessa båda saker:

“Alla stolta och alla som göra ogudaktighet skola bliva halm ... de skola bliva aska under edra fotsulor.”

I den sista texten från Matteusevangeliet står det visserligen att “där skall man gråta och skära tänder”. Men ser vi dessa ord i ljuset av de tre texterna ovan, verkar detta mer syfta på en

⁵ Hebr. 10:39

⁶ 2 Petr. 2:6

⁷ Mal. 4:1, 3

⁸ Matt. 3:12

⁹ Matt. 13:40-42

begränsad tid tills de blivit tillintetgjorda. Johannes döparen sade med tanke på de människor som inte ville omvända sig att *“varje träd som inte bär god frukt blir nerhugget och kastat i elden”*.¹⁰ Ett träd som kastas i eld brinner inte upp direkt, utan behöver en viss tid på sig innan det omvandlas till aska. På samma sätt blir det med de ogudaktiga, de kommer att gråta och skära tänder tills de upphört att existera. Hur lång eller kort denna tid kommer att vara har endast Gud kännedom om. Slutresultatet blir dock ändå detsamma, en fullständig tillintetgöring. Men för att göra det ännu mer invecklat finns det faktiskt en text som står i rakt motsatsförhållande till den i Matteusevangeliet. Den visar istället att människorna kommer att vara döda *innan* de kastas i *Gehenna*:

*“Jag vill visa er vem ni skall frukta. Frukta honom som har makt att döda och sedan kasta i Gehenna. Ja, jag säger er: Honom skall ni frukta.”*¹¹

Människorna kommer därmed att gråta och skära tänder *innan* de upphör att existera. De kommer att gråta av skam och ånger för de synder de begått, samt vara skräckslagna inför det öde som väntar dem, väl medvetna om att ingen utväg finns. Att de kommer att gråta talar mer för att det handlar om skräck och ånger än att det skulle handla om faktisk smärta. Denna text i Lukas 12 stämmer även med den funktion *ge-hinnom* (det hebreiska ordet för *Gehenna*) söder om Jerusalem hade både före och under Jesu tid, nämligen att fungera som avskrädesplats. På denna plats förbrändes inte bara skräp utan även lik av avrättade brottslingar (se under *Gehenna*). Låt oss gå vidare med att se på Paulus förståelse av de ogudaktigas framtida livsöde. I sitt andra brev till församlingen i Tessalonika skrev han att de ogudaktiga en dag skall straffas med evigt fördärv:

*“När Herren Jesus kommer från himlen och uppenbarar sig med sina mäktiga änglar, i flammande eld och straffar dem som inte vill veta av Gud och dem som inte lyder vår Herre Jesu evangelium. Dessa skall bli straffade med evigt **fördärv** [ólethros], bort från Herrens ansikte och hans härlighet och makt.”*¹²

Det grekiska substantivet *ólethros* förekommer fyra gånger i Nya testamentet och betyder huvudsakligen “död”, “förintelse” och “undergång”. Detta ord utgör ursprunget till verbet *apólymi* (ovan) vilket innebär att de båda har samma grundbetydelse. Paulus skrev även här att de ogudaktiga kommer att bli straffade *“bort från Herrens ansikte”*. När Paulus vid ett annat tillfälle förkunnade på Areopagen i Athen sade han att Gud är den som *“åt alla ger liv och anda och allt”*. Frågan blir hur människorna i texten ovan kommer att kunna leva vidare i ett evigt lidande om de blir straffade bort från Herrens ansikte? Om de är borta från Honom som ger liv och anda och allt, hur kan det då bli fråga om en fortsatt existens? Teologen och advokaten Edward William Fudge har visat på samma frågeställning:

*“If man depends wholly on God for his existence day by day, and if the wicked are banished absolutely from God’s presence and are deprived of any divine blessing, the question must arise how they can continue to exist for any period of time.”*¹³

Om vi vill göra gällande att de ogudaktiga kommer att fortsätta existera trots att de blivit straffade *“bort från Herrens ansikte”*, måste vi även göra gällande att människan har förmåga att leva för

¹⁰ Matt. 3:10

¹¹ Luk. 12:5

¹² 2 Tess. 1:7-10

¹³ Edward William Fudge. *The Fire that Consumes - A Biblical and Historical Study of the Doctrine of Final Punishment*. iUniverse.com, Inc., 2001 (s. 174).

evigt oberoende av Gud. Men är en sådan förståelse av människans natur verkligen förenlig med Skrifterna? Låt oss studera ännu en text där *ólethros* finns med. Vi ser även här att dess betydelse har att göra med undergång och inte med ett tillstånd av evig plåga:

*“När folk säger: ‘Fred och trygghet’, då drabbas de av **undergång** [*ólethros*] lika plötsligt som smärtan kommer över en kvinna som skall föda, och de slipper inte undan.”¹⁴*

Låt oss se på en text som är intressant ur ett evangeliskt perspektiv. Här hittar vi verbet *exolethrévo* som även det härrör från det ovan nämnda substantivet *ólethros*. Texten är hämtad från den undervisning Petrus höll när han befann sig i Salomos pelarhall:

*“Mose har sagt: ‘En profet som är lik mig skall Herren er Gud låta träda fram åt er, ur era bröders krets. Lyssna till honom i allt vad han säger er. Men **var och en** som inte lyssnar till den profeten skall **utrotas** [*exolethrévo*] ur folket.’”¹⁵*

Ordet *exolethrévo* förekommer endast här i hela Nya Testamentet och betyder “förgöra”, utplåna” och “utrota”. Förespråkare för den traditionella helvetesläran förkunnar gärna att de som inte lyssnar till evangeliet om Jesus kommer att plågas i evigheternas evigheter. Men *exolethrévo* i denna text har inte en sådan innebörd. Eftersom detta ord endast förekommer här i Nya testamentet får vi gå till *Septuaginta* för att hitta ytterligare exempel på dess betydelse. Texten är hämtad från en händelse där Gud lovade Israels barn att Han skulle förgöra Anaks barn:

*“Därför skall du i dag veta att HERREN, din Gud, är den som går framför dig som en förtärande eld. Han skall **förgöra** [*exolethrévo*] dem och kuva dem för dig, och du skall driva bort dem och **utrota** [*exolethrévo*] dem snabbt, så som HERREN har lovat dig.”¹⁶*

Här sade inte Gud att Han skulle plåga dem i all evighet utan att Han skulle förgöra (utrota) dem. Ordet *exolethrévo* har alltså ingenting med en evig plåga att göra, utan står istället för ett totalt utplånande av de som drabbas.

¹⁴ 1 Tess. 5:3

¹⁵ Apg. 3:22-23

¹⁶ 5 Mos. 9:3